

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
จังหวัดแม่ฮ่องสอน
เลขที่รับ..... พ.ย. ๒๕๖๑
วันเดือนปี..... ๑๕ พ.ย. ๒๕๖๑
เวลา..... ๑๑.๕๗ น.

ที่ มท ๐๘๐๒.๔/ว ๓๕๙๕

ถึง สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดทุกจังหวัด

ด้วยกระทรวงมหาดไทยได้อนุมัติให้นายประเสริฐ สุภัครพงษ์กุล ตำแหน่งผู้อำนวยการส่วนบริหารการฝึกอบรม ๒ สังกัดสถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น เดินทางไปราชการต่างประเทศ ตามโครงการอบรมหลักสูตร “การจัดสวัสดิการการดูแลผู้สูงอายุและคนพิการ” งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ระหว่างวันที่ ๒๙ กันยายน - ๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ ณ ประเทศญี่ปุ่น โดยใช้งบประมาณตามโครงการฯ ในการเดินทางไปราชการฯ

ในการนี้ ข้าราชการดังกล่าวได้จัดทำรายงานผลการเดินทางไปราชการต่างประเทศ ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๕/ว ๑๑๙ ลงวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๑ เรื่อง การปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรี เรื่อง หลักเกณฑ์การรายงานการไปราชการ การไปร่วมประชุม ศึกษา ฝึกอบรม ดูงาน ณ ต่างประเทศ และการไปปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศ ข้อ ๔ การเดินทางไปราชการ ประชุม สัมมนา ศึกษา ฝึกอบรม ดูงาน ณ ต่างประเทศ เพื่อพัฒนาบุคลากรและ/หรือการพัฒนางานขององค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ ของรัฐ ให้เสนอรายงานต่อหัวหน้าส่วนราชการหรือหัวหน้าหน่วยงานต้นสังกัด ภายในระยะเวลาไม่เกิน ๑ เดือน หลังการเดินทางกลับ และหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ค่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/ว ๑๐๙ ลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๘ เรื่อง ขอปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๑ เรื่อง หลักเกณฑ์การรายงานการไปราชการ ประชุม สัมมนา ศึกษา ฝึกอบรม ปฏิบัติการวิจัย ดูงาน ณ ต่างประเทศ และการไปปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศ ข้อ ๕ ให้หน่วยงานที่ส่งบุคลากรไปราชการ ประชุม สัมมนา ศึกษา ฝึกอบรม ปฏิบัติการวิจัย ดูงาน ณ ต่างประเทศ และการไปปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศ จัดทำข้อมูล และเก็บรวบรวมรายงานการไปราชการฯ ไว้ในเว็บไซต์ของหน่วยงานนั้นๆ (เว้นแต่กรณีที่เป็นเอกสาร หรือรายงานที่ระบุชั้นความลับไว้) ภายในระยะเวลาไม่เกิน ๑ เดือน หลังการเดินทางกลับ ดังนั้น เพื่อเป็นการพัฒนาองค์ความรู้ให้แก่บุคลากรในสังกัด กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงขอประชาสัมพันธ์รายงานผลการเดินทางไปราชการต่างประเทศของข้าราชการดังกล่าวข้างต้นให้บุคลากรในสังกัดทราบ โดยสามารถสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมที่เว็บไซต์กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น www.dla.go.th หัวข้อ “หน่วยงานภายใน” หน่วยงาน “กองการเจ้าหน้าที่” เมนู “การเดินทางไปราชการต่างประเทศ”

กองการเจ้าหน้าที่
กลุ่มงานวางแผนอัตรากำลังและพัฒนาสมรรถนะ
โทร. ๐ ๒๒๔๑ ๙๐๐๐ ต่อ ๑๒๐๔
โทรสาร ๐ ๒๒๔๓ ๖๖๓๗
ผู้ประสานงาน
นางวณิชชา จิตธรรมมา ๐๘ ๙๑๕๑ ๙๓๑๕

แบบรายงานผลการไปราชการ ประชุม สัมมนา ศึกษา ฝึกอบรม ปฏิบัติการวิจัย ตูงาน ณ ต่างประเทศ

๑. ชื่อ - สกุล นายประเสริฐ สุภัครพงษ์กุล ตำแหน่ง ผู้อำนวยการส่วนบริหารงานฝึกอบรม ๒
สังกัด สถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น

๒. ประเทศที่เดินทางไป ประเทศญี่ปุ่น

๓. ห้วงเวลาในการเดินทาง

ระหว่างวันที่ ๒๙ เดือน กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๑ ถึงวันที่ ๔ เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

๔. สถานที่สำคัญที่เดินทางไปศึกษาตุงาน ประชุม สัมมนา อบรม

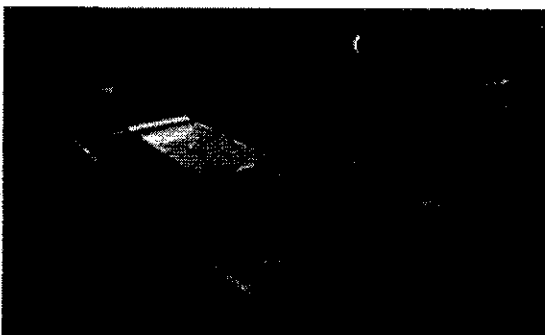
๔.๑ โซลินกั ตั้งอยู่ในชุมชนโชนัน เขตเทศบาลเมืองคามาโมโตะ จังหวัดคามาโมโตะ เป็นของภาคเอกชน และมีรัฐบาล
ท้องถิ่นคอยสนับสนุน สถานที่ดังกล่าวนี้จะทำหน้าที่อยู่ ๓ ประการ คือ

- การให้คำปรึกษากับผู้ดูแลและผู้สูงอายุ คนพิการ รวมทั้งผู้ป่วยติดเตียง
- เป็นสถานที่ดูแลและผู้สูงอายุ คนพิการ รวมทั้งผู้ป่วยติดเตียง
- เป็นสถานพยาบาล

สำหรับอายุเฉลี่ยของผู้สูงอายุที่มาอยู่ในสถานที่ดังกล่าวจะอยู่ที่ ๘๘ ปี (ตามกฎหมายประเทศไทยญี่ปุ่น ผู้มีอายุ
๖๕ ปีขึ้นไปถือเป็นผู้สูงอายุ) ผู้สูงอายุที่มีอายุมากที่สุดคือ ๑๐๑ ปี ส่วนมากเป็นผู้ป่วยติดเตียง ที่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้

ในเรื่องของการดูแลผู้สูงอายุ มีการจัดกิจกรรมให้ผู้สูงอายุ โดยการจัดกิจกรรมจะเป็นไปตามฤดูกาลของ
ประเทศญี่ปุ่น ซึ่งมี ๔ ฤดู ช่วงฤดูใบไม้ผลิ พาไปชมดอกซากุระบาน นั่งอาบแดด ตีมหา เพราะอากาศเริ่มอุ่นขึ้น ในช่วง
ฤดูร้อนจะพาไปชม + จุดดอกไม้ไฟ ในช่วงฤดูใบไม้เปลี่ยนสี พาไปชมความเปลี่ยนแปลงของใบไม้ตามฤดูกาล และ
ในช่วงฤดูหนาว มีการพาไปชมการดำแป้งข้าวเหนียว เพื่อนำมาทำขนมโมจิ รวมทั้งพาไปวัด ศาลเจ้า ไหว้พระขอพร
เนื่องในวันขึ้นปีใหม่

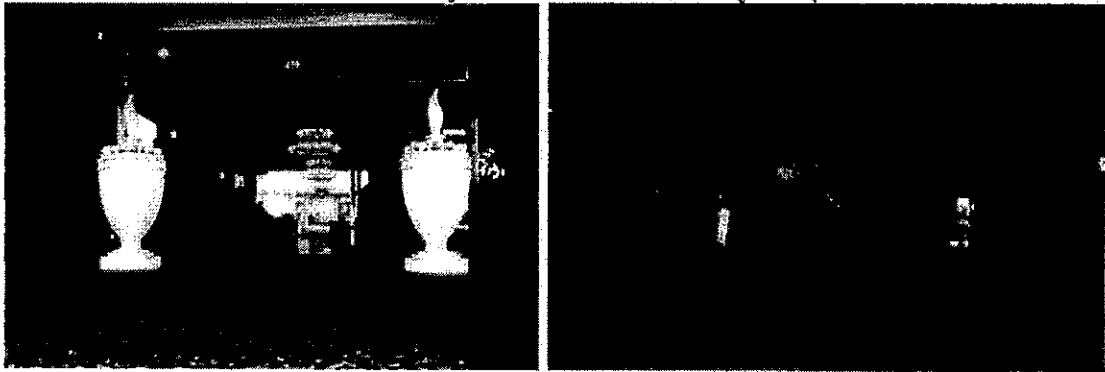
นอกจากการพาผู้สูงอายุไปทำกิจกรรมตามฤดูหนาวแล้ว ในศูนย์ฯ เองก็มีการจัดพื้นที่ส่วนหนึ่งให้กับผู้สูงอายุได้
เพาะปลูกต้นไม้ เนื่องจากผู้สูงอายุบางท่านเคยเป็นเกษตรกรมาก่อน และมีการคิดค้นกิจกรรมใหม่ๆ ให้ผู้สูงอายุ เพื่อจะได้
ไม่รู้สึกเหงา มีสุขภาพกายและใจที่เป็นสุข

๔.๒ L' celmo Kumamoto เป็นสถานที่จัดประชุม บรรยายพิเศษ โดยทางเทศบาลเมืองคามาโมโตะ ได้จัดเจ้าหน้าที่ด้านสวัสดิการสังคมและด้านสังคมสงเคราะห์ มาบรรยายพิเศษเกี่ยวกับเมื่อครั้งเกิดแผ่นดินไหวครั้งใหญ่ในจังหวัดคามาโมโตะ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งเหตุการณ์แผ่นดินไหวใหญ่ในครั้งนั้นทำให้มีผู้เสียชีวิต ๒๖๘ คน บาดเจ็บสาหัส ๑,๑๘๓ คน บาดเจ็บเล็กน้อย ๑,๕๕๐ คน จำนวนบ้านเรือนที่เสียหายทั้งหลังมีทั้งสิ้น ๑๒,๕๔๕ หลังคาเรือนเสียหายบางส่วน ๑๓๔,๑๐๗ หลังคาเรือน มีจำนวนประชากรประมาณ ๒๖,๐๐๐ คน ที่ไม่มีที่พักอาศัย และต้องอาศัยในสถานที่ที่รัฐจัดหาให้

ในส่วนของ การบูรณะฟื้นฟู รัฐก็ได้มีการสร้างที่อยู่อาศัยให้ใหม่ โดยเฉพาะบ้านพักอาศัยของผู้สูงอายุ นั้นรัฐจะดำเนินการสร้างบ้านพักอาศัย โดยให้จ่ายเฉพาะดอกเบี้ยเดือนละ ๑๕,๐๐๐ เยน โดยนำบ้านและที่ดินจำนวนกับธนาคาร ถ้าผู้สูงอายุเสียชีวิตก่อนผ่อนชำระหนี้หมดก็สามารถนำบ้านขายทอดตลาดต่อได้

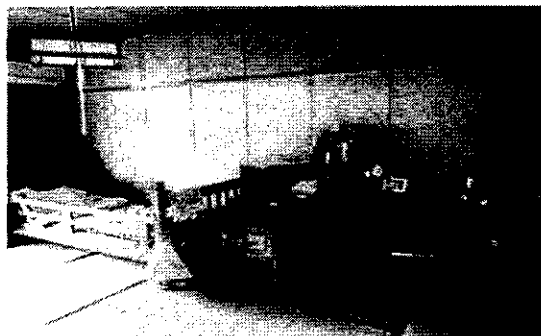
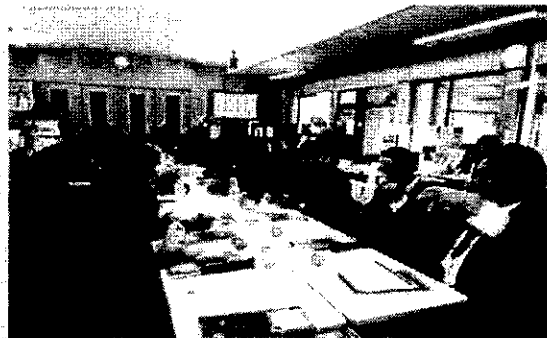
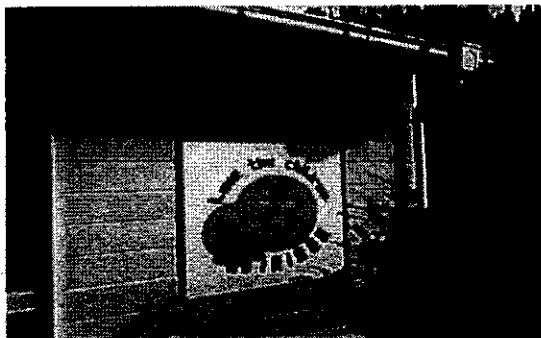
ในประเด็นการเคลื่อนย้ายคนพิการในช่วงเกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหว ทางรัฐบาลถูกตำหนิอย่างมากว่าการให้ความช่วยเหลือล่าช้า ทั้งนี้รัฐมีข้อมูลพื้นฐานอยู่แล้วว่าคนพิการแต่ละรายอาศัยอยู่ที่ใด เนื่องจากคนพิการบางรายไม่สามารถอพยพ/ช่วยเหลือตัวเองได้ ซึ่งทางรัฐบาลก็ได้มีการปรับปรุงแก้ไข มีการกำหนดเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการอพยพคนพิการที่ชัดเจน (เจ้าหน้าที่คนใดจะต้องไปรับคนพิการรายใด) การอพยพจะอพยพไปยังโรงพยาบาลของโรงเรียน มีการสร้างห้องน้ำชั่วคราว สำหรับภาวะปกติ ก็มีการระดมความคิดเห็นว่าจะทำอย่างไรจึงจะสามารถทำให้ผู้พิการอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ซึ่งในเบื้องต้นทางรัฐก็ได้สร้างสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับผู้พิการ เช่น การทำพื้นลาดเอียง (Slope) ในตึกสำหรับรถเข็น การให้ผู้พิการทำงาน/ทำกิจกรรมกับผู้คนในชุมชน

๔.๓ ไอรินกัง เป็นหนึ่งในสถานสงเคราะห์เด็ก ซึ่งในจังหวัดคามาโมโตะ มีสถานสงเคราะห์จำนวนทั้งสิ้น ๑๒ แห่ง กฎหมายของประเทศญี่ปุ่นได้ให้คำจำกัดความเด็กว่าจะต้องมีอายุระหว่าง ๒ - ๑๘ ปี ซึ่งการคัดเด็กเข้าไปอยู่ในสถานสงเคราะห์เด็กแห่งใดแห่งหนึ่งนั้นขึ้นอยู่กับนักสังคมสงเคราะห์จะเป็นผู้พิจารณา โดยงบประมาณในการดูแลเด็กจะได้รับการจัดสรรจากภาครัฐทั้งหมด

ปัจจุบันมีเด็กที่อาศัยอยู่ในสถานสงเคราะห์เด็กไอรินกัง จำนวนทั้งสิ้น ๔๖ คน ส่วนมากเป็นเด็กที่มีปัญหาครอบครัว ถูกกระทำรุนแรง (Child Abuse) ๗๒% อีก ๒๙% มีพัฒนาการช้า และที่เหลือคือถูกพ่อ-แม่ทอดทิ้ง/ไม่มีความสามารถในการเลี้ยงดู ทำให้รัฐบาลญี่ปุ่นได้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานสงเคราะห์เด็กในลักษณะมีพ่อ-แม่อุปถัมภ์ (Family Home) โดยเจ้าหน้าที่ ๑ คนจะรับผิดชอบในการดูแลเด็ก ๔ คน (ในอดีตเจ้าหน้าที่ ๑ คน จะรับผิดชอบในการดูแลเด็ก ๖ - ๘ คน) รัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณในการจ้างเจ้าหน้าที่มาดูแลเด็กที่มีปัญหาเหล่านี้เพิ่มขึ้น เจ้าหน้าที่ที่มาดูแลเด็กก็จะมาอาศัยอยู่ด้วยในบ้าน ประกอบด้วย นักสังคมสงเคราะห์ พยาบาล และครู ซึ่งแสดงให้เห็นว่ารัฐบาลญี่ปุ่นได้ให้ความสำคัญกับเด็กที่มีปัญหาเหล่านี้

นอกจากเป็นสถานสงเคราะห์เด็กแล้ว ไอรินกังยังมีเจ้าหน้าที่ที่คอยให้คำปรึกษา หรือกับครอบครัวที่มีปัญหาดังกล่าว โดยยึดหลักช่วยเหลือครอบครัวเป็นลำดับแรก มิใช่ว่าเด็กเกิดปัญหาที่จะส่งมาสถานสงเคราะห์ในทันที อีกทั้งมีการออกเยี่ยมเยียน (Visitor) ครอบครัวที่มีปัญหาอย่างสม่ำเสมอ และหากเด็กเข้ามาอยู่ในสถานสงเคราะห์และกลับออกไปอยู่กับครอบครัวหรือสังคมภายนอก ทางสถานสงเคราะห์ฯ ก็จะมีการติดตามประเมินผลด้วย

๕. วัตถุประสงค์ในการเดินทาง

๕.๑ เพื่อให้มีความรู้พื้นฐาน และความเข้าใจเรื่องการจัดสวัสดิการสังคมให้แก่ ผู้สูงอายุ คนพิการ และการสงเคราะห์เด็กในประเทศญี่ปุ่น

๕.๒ เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจด้านบริการสุขภาพอนามัย การส่งเสริมการอยู่ร่วมกันและสร้างความเข้มแข็งด้านองค์กรผู้สูงอายุและคนพิการ

๕.๓ เพื่อพัฒนาให้มีความรู้ ความเข้าใจ แนวทางการจัดกิจกรรมด้านสวัสดิการและการนันทนาการของผู้สูงอายุและคนพิการ

๕.๔ เพื่อพัฒนาให้มีความรู้ ความเข้าใจการบริหารจัดการระบบพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยการจัดทำฐานข้อมูลผู้สูงอายุ คนพิการ และเด็ก การให้กลุ่มคนเหล่านี้มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง

๖. งบประมาณในการเดินทาง งบประมาณจากโครงการอบรมหลักสูตร “การจัดสวัสดิการดูแลผู้สูงอายุและคนพิการ รุ่นที่ ๕” โดยการบริหารจัดการของศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาแห่งคณะสังคมสงเคราะห์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

๗. ประโยชน์ที่ทางราชการ/ประชาชน ได้รับจากการไปราชการต่างประเทศในครั้งนี้

๗.๑ ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องการจัดสวัสดิการสังคมให้แก่ผู้สูงอายุ คนพิการ และการสงเคราะห์เด็กในประเทศญี่ปุ่น

๗.๒ ได้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ การดูแลผู้สูงอายุและคนพิการของประเทศญี่ปุ่น ซึ่งเป็นประเทศที่ประชาชนมีระเบียบวินัยอันเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ระบบการจัดสวัสดิการดังกล่าวมีประสิทธิภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์

๗.๓ ทำให้ได้เรียนรู้ระบบการดูแลผู้สูงอายุ และคนพิการของประเทศญี่ปุ่น ตลอดจนการบริหารจัดการอุปกรณ์การดูแลผู้สูงอายุ และคนพิการ สามารถนำมาใช้ในการดูแลผู้สูงอายุและคนพิการ เพื่อให้กลุ่มคนเหล่านี้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

๗.๔ ผู้สูงอายุ คนพิการ เด็กที่อยู่ในสถานสงเคราะห์จะได้รับการดูแล ส่งเสริม สนับสนุนในเรื่องการพัฒนาความรู้ การศึกษา อาชีพ รายได้ และได้รับการดูแลคุณภาพชีวิต ที่สามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้คนในชุมชนได้อย่างเป็นปกติสุขโดยที่ไม่เป็นภาระแก่สังคมหรือผู้ครอบครัว

๘. ปัญหา/อุปสรรค/สภาพปัญหาโดยสรุปที่พบเห็นจากการเดินทางไปราชการในครั้งนี้

๘.๑ ระบบการบริหารจัดการในเรื่องการดูแลผู้สูงอายุและคนพิการ รวมทั้งสถานสงเคราะห์เด็กในประเทศญี่ปุ่นค่อนข้างมีความชัดเจน และดำเนินตามนโยบายของรัฐเป็นแบบแผนเดียวกันทั่วประเทศ ซึ่งหากเปรียบเทียบกับประเทศไทยแล้ว จะเป็นในลักษณะต่างคนต่างทำ และไม่มีความแน่ชัดในเรื่องนโยบายดังกล่าวจากภาครัฐ

๘.๒ ประเทศญี่ปุ่นมีกฎหมายในการหักเงินของคนทำงานเข้ากองทุนบำเหน็จบำนาญ เพื่อดูแลด้านสวัสดิการ ซึ่งหลังอายุ ๔๐ ปี ทุกคนต้องจ่ายเงินเข้ากองทุนดังกล่าว (คล้ายคลึงกับการชำระเบี้ยประกันสะสม) รัฐจึงรับภาระด้านสวัสดิการไม่มาก เมื่อคนผู้นั้นเข้าสู่ผู้สูงอายุ (๖๕ ปี) หากเปรียบเทียบกับประเทศไทย ประชาชนมักเข้าใจว่าการให้บริการการจัดสวัสดิการ การดูแลให้ความช่วยเหลือต่างๆ เป็นหน้าที่ของรัฐที่พึงมีให้กับประชาชน รัฐจึงตกเป็นผู้รับภาระแต่เพียงฝ่ายเดียว

๙. ข้อเสนอแนะ/แนวคิดที่จะนำไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับข้อ ๗

๙.๑ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ผ่านการอบรมควรนำผลการศึกษา สิ่งที่ได้ประสบพบเห็นในด้านการจัดระบบสวัสดิการของประเทศญี่ปุ่นไปปรับใช้กับการทำงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของตนได้อย่างมีมาตรฐานและเหมาะสมกับบริบทของชุมชนท้องถิ่น

๙.๒ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีการพัฒนาสวัสดิการในการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการให้เหมาะสมกับแต่ละกลุ่มในท้องถิ่น

๙.๓ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีการสร้างภาคีเครือข่ายระหว่างกลุ่ม/องค์กรต่างๆ ในท้องถิ่น เพื่อดำเนินการจัดสวัสดิการโดยมุ่งเน้นให้ชุมชนได้มีส่วนร่วม

๙.๔ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงานและบริหารจัดการระบบบริการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุข ภายใต้กองทุนหลักประกันสุขภาพที่เน้นการจัดบริการด้านสาธารณสุข โดยบูรณาการกับการบริการด้านสวัสดิการสังคม